Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000126831
Datum:	6 december 2022
Opsteller:	A. Jongsma en B. van Putten
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Reckman
Onderwerp:	Verlenging regionale samenwerking en beleid beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Noord-Veluwe

Het college van B&W besluit:

1. De regionale samenwerkingsovereenkomst en de Norm voor Opdrachtgeverschap in de regio Noord-Veluwe op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang met twee jaren te verlengen tot en met 2025.
2. De gemeenteraad voor te stellen om het regio- en beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang ‘Samen thuis op de Noord-Veluwe’ met twee jaren te verlengen tot en met 2025.

Inleiding

Aanleiding

De regio Noord-Veluwe omvat de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Op basis van de Wmo 2015 bieden zij in samenwerking met zorgaanbieders en de GGD Noord- en Oost-Gelderland beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) aan. Op deze manier werken we al jarenlang samen. Gemeente Harderwijk is sinds 2018 plaatsvervangend centrumgemeente BW/MO.

Regionale samenwerking en beleid BW/MO

De regionale samenwerking BW/MO is vastgelegd in:

- De regionale samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en maatschappelijke opvang Noord-Veluwe (bijlage 1). Deze overeenkomst bevat afspraken over taken en bevoegdheden, financiën, overlegstructuur en monitoring en evaluatie. Per 1 januari 2020 is de samenwerkingsovereenkomst geactualiseerd (2020-2023);
- De Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) beschermd wonen en maatschappelijke opvang Noord-Veluwe (bijlage 2). De NvO beschrijft de wijze waarop we binnen BW/MO in de regio Noord-Veluwe samenwerken. Deze afspraken zijn vastgelegd tot en met 2023.

In mei 2020 is het regio- en beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang ‘Samen thuis op de Noord-Veluwe’ door de gemeenteraad vastgesteld (bijlage 3). In dit plan staan de regionale ambities van de gemeenten op BW/MO voor de jaren 2020 tot en met 2023 geschetst.

Beweging: van beschermd wonen naar een beschermd thuis

De commissie Toekomst beschermd wonen (commissie Dannenberg) schetste in 2015 een toekomstbeeld van een inclusieve samenleving voor kwetsbare mensen. Dit beeld gaat uit van een beschermd thuis ten opzichte van beschermd wonen in een instelling. Deze transformatie betekent dat kwetsbare inwoners meer zorg en ondersteuning in de eigen woonomgeving ontvangen. Om deze beweging in te kunnen zetten, is landelijk ervoor gekozen de taak van beschermd wonen te decentraliseren. De planning is dat dit vanaf 1 januari 2024 gaat plaatsvinden. Alle gemeenten zijn vanaf dan verantwoordelijk voor de uitvoering en de financiering van beschermd wonen. In het regio- en beleidsplan BW/MO 2020-2023 hebben we ambities opgesteld die zich richten op de ontwikkeling naar een beschermd thuis. In 2022 hebben we een tussenrapportage geschreven waarin we terug- en vooruitblikken ten aanzien van de opgestelde ambities uit dit plan (bijlage 4).

Besluit

Het besluit dat nu voorligt is, om in het kader van de ontwikkeling naar een beschermd thuis, de bovengenoemde regionale samenwerkingsovereenkomst en de Norm voor Opdrachtgeverschap beschermd wonen en maatschappelijke opvang van de regio Noord-Veluwe met twee jaren te verlengen tot en met 2025. Daarnaast stellen we de gemeenteraad voor om het regio- en beleidsplan beschermd wonen

en maatschappelijke opvang ‘Samen thuis op de Noord-Veluwe’ met twee jaar te verlengen tot en met 2025.

Beoogd effect
Regionale samenwerking op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is en blijft noodzakelijk en gewenst om op een doeltreffende en doelmatige manier uitvoering van BW/MO mogelijk te maken. Het hogere doel is om kwetsbare inwoners zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving te laten meedoen.

Argumenten

1.1 Met het verlengen van de regionale samenwerking BW/MO creëren we stabiliteit richting de komende decentralisatie van beschermd wonen.
Gezien de verwachte ingangsdatum van de decentralisatie per 1 januari 2024 adviseren we om continuïteit in de regionale samenwerking te creëren door de samenwerkingsovereenkomst en de Norm van Opdrachtgeverschap te verlengen met twee jaren (tot en met 2025). In deze afspraken staat ook beschreven hoe we de wettelijke taken gaan financieren. Daarmee creëren we ook financiële stabiliteit.

1.2 Met het verlengen van de regionale samenwerking BW/MO verwachten we te voldoen aan de eventuele wettelijke verankering van de regionale samenwerking op het gebied van beschermd wonen.
Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is voornemens om met de decentralisatie van beschermd wonen gemeenten wettelijk te verplichten om samen te werken bij de inkoop en de bekostiging van beschermd wonen. Met de verlenging van de huidige samenwerkingsafspraken verwachten we te voldoen aan deze wettelijke verplichting. Als na de publicatie van de wet blijkt dat er nog aanpassingen nodig zijn in de samenwerkingsafspraken, bereiden we dit in 2023 voor.

1.3 De huidige regionale samenwerking BW/MO kenmerkt zich door vertrouwen en stabiliteit. Dit zetten we graag voort.
De regionale samenwerking BW/MO loopt goed. Dat ervaren we zelf en horen we ook terug van onze ketenpartners. Vanuit vertrouwen en stabiliteit kunnen we samen met de zorgaanbieders gerichte en passende ondersteuning bieden aan de meest kwetsbare groep inwoners van onze gemeente. We zitten dit graag voort.

2.1 De gestelde ambities in het huidige regio- en beleidsplan BW/MO blijven in de komende jaren actueel.
In 2015 is het toekomstbeeld beschermd thuis (commissie Dannenberg) uitgebracht. En vanaf 2018 is de decentralisatie van beschermd wonen bekend. Het regio- en beleidsplan BW/MO 2020-2023 hebben we daarom gestoeld op de landelijke doorontwikkeling en de komende decentralisatie van beschermd wonen. In 2022 hebben we een enquête uitgevoerd onder onze ketenpartners over de verschillende ambities die staan geformuleerd in het regio- en beleidsplan. Op basis van deze opbrengsten en onze blik op wat er in de afgelopen drie jaren is gebeurd, hebben we een tussenrapportage opgesteld (bijlage 4). Aan de hand van deze rapportage kunnen we concluderen dat we in de afgelopen jaren stappen hebben gezet om de gestelde ambities te behalen. En dat deze ambities nog steeds actueel zijn en blijven en aandacht behoeven. Ook zien we een aantal nieuwe ontwikkelingen die passen in het huidige beleid en we daarbinnen zullen oppakken.

2.2 Continuering van beleid zorgt voor het doorzetten van de huidige regionale en lokale inzet tot transformatie.
In de afgelopen drie jaren zijn we volop aan het werk gegaan om de gestelde ambities uit het regio- en beleidsplan BW/MO te verwezenlijken. In de tussenrapportage staat dit beschreven. Voorbeelden waar we aan werken zijn nieuwe vormen van beschermd thuis, de transformatie naar lokale versterking van de sociale infrastructuur en de realisatie van passende woonplekken. Dit doen we samen met onze zorgpartners en lokale teams. Om samen met de betrokken zorgorganisaties een verdiepende slag in de transformatie te maken is continuïteit van het huidig beleid nodig. Zodat vanuit stabiliteit en vertrouwen de gemeenten en zorgorganisaties de ruimte hebben om verder te veranderen en te transformeren.

Kanttekeningen

2.1. Door het hanteren van regionaal budget is lokaal de prikkel lager om instroom in beschermd wonen en maatschappelijke opvang te voorkomen.
Door regionaal met elkaar op te trekken en de uitvoering te financieren is er geen sterke lokale prikkel om de instroom in beschermd wonen en maatschappelijke opvang te voorkomen. De verwachting is dat met de decentralisatie van beschermd wonen het woonplaatsbeginsel wordt ingevoerd. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om op basis van het werkelijke gebruik door inwoners uit hun gemeente de financiering te laten lopen. Hierdoor ontstaat motivatie om zoveel mogelijk lokale antwoorden voor ondersteuningsvragen te realiseren. We kiezen hier echter niet voor, omdat dit principe gestoeld is op een afrekencultuur en niet op solidariteit. Dit past niet in de cultuur van vertrouwen en samenwerking van de regio Noord-Veluwe. Wel houden we elkaar scherp dat we ons blijven inzetten om zoveel mogelijk lokale antwoorden te creëren voor kwetsbare inwoners.

Omgevingswet
Niet van toepassing.

Financiën
Indien de decentralisatie van beschermd wonen per 1 januari 2024 vorm krijgt, gaan alle gemeenten stapsgewijs budget voor beschermd wonen ontvangen. In de praktijk betekent dit dat de centrumgemeentelijke middelen in tien jaar tijd worden afgebouwd en de lokale middelen in tien jaar tijd worden opgebouwd. In de samenwerkingsafspraken en de Norm van Opdrachtgeverschap hebben we aangegeven dat we gezamenlijk de uitvoering en de financiering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang blijven doen. Met de verlenging van de samenwerking verlengen we deze afspraak.

Met de decentralisatie van beschermd wonen wordt het landelijk objectief verdeelmodel geïntroduceerd. In een overgangsperiode van tien jaar wordt het oude verdeelmodel vervangen door het nieuwe objectieve verdeelmodel. Op dit moment zijn de precieze budgetten nog niet bekend. Op basis van voorlopige cijfers betekent dit voor de regio Noord-Veluwe dat we vanaf 2024 in tien jaar tijd ongeveer drie miljoen euro per jaar minder gaan ontvangen. Aangezien we op dit moment een regionaal overschot hebben, verwachten we dat we deze korting in de komende tien jaar kunnen opvangen. En dat we de komende jaren nog steeds te maken hebben met een overschot aan BW/MO-middelen.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Communicatie
De adviesraden zijn in een regionale bijeenkomst op 22 november 2022 op de hoogte gesteld van de wens om de regionale samenwerking en beleid BW/MO in de regio Noord-Veluwe te verlengen. Zij hebben hier positief op gereageerd. Na besluitvorming informeren we de betrokken ketenpartners over deze verlenging. In het raadsvoorstel om het regio- beleidsplan met twee jaar te verlengen (bijlage 5) informeren we de raad over de verlenging van de samenwerking in de regio.

Uitvoering
Het landelijk proces is erop gericht dat de benodigde wetgeving en financiële duidelijkheid in 2023 definitief wordt. Het landelijk tijdschema zit strak in elkaar en heeft weinig ruimte voor vertraging. Het blijft naar verwachting tot halverwege 2023 onduidelijk of de decentralisatie van beschermd wonen inderdaad per 1 januari 2024 in kan gaan. De verwachting is dat in de eerste helft van 2023 het wetsvoorstel voor de decentralisatie van beschermd wonen naar de Eerste en Tweede Kamer gaat. Ondertussen werken we regionaal verder aan de voorbereidingen op deze decentralisatie. Mocht dit proces vertragen, stellen we u hiervan op de hoogte. Ondertussen gaan we door met de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang en de benodigde doorontwikkeling zoals in argument 1.1 beschreven.

Evaluatie
Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Regionale samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en maatschappelijke opvang Noord-Veluwe 2020-2023
2. Norm voor opdrachtgeverschap beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2020-2023
3. Regio-beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang ‘Samen thuis op de Noord-Veluwe 2020-2023’
4. Tussenrapportage regio- beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2020-2023
5. Raadsbesluit verlenging regio- en beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang ‘Samen thuis op de Noord-Veluwe 2020-2023’